

31.5.2007

KANGASALA

Maaseutualueiden rakennusinventointi

Rakennuskulttuuri Kivienkä

Pauliina Tiusanen, Nuolikuja 24 D 21, 36200 Kangasala
p.040-5227 865 pauliina.tiusanen@kolumbus.fi

1. Keruukertomus

Alueelle on tehty kulttuuriympäristöohjelma, jossa on selvitetty maisemahistoriaa ja historiaa sekä annettu ohjeita maankäyttöä ajatellen. Tästä syystä työ on sisältänyt ainoastaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten kohdeinventoinnin.

Rakennusinventointi:

Inventoitavien kohteiden valinnassa tarkasteltiin Kangasalan maaseutualueiden kulttuuriympäristöohjelmassa inventoitaviksi esitettyjä kohteita. Niistä valikoitiin ne, joilla arvioitiin olevan erityistä huomioimisen tarvetta osayleiskaavassa eli yleistä arvottamismallia käyttäen luokkiin 1 ja 2 kuuluvat kohteet. Osa kohteista oli inventoitu jo kulttuuriympäristöohjelman teon aikana, ja ne kohteet ovat erillisinä kunnassa. Inventointilomakkeet tehtiin Excelillä, jolloin ne on mahdollista liittää paikkatietojärjestelmään.

Valokuvat on otettu digitaalisessa muodossa. Kuvat ja niiden käyttöoikeus on luovutettu työn tilaajalle eli Kangasalan kunnan ympäristöpalvelukeskukselle/ kaavoitukselle, jossa koko työtä säilytetään.

Inventointikohteiden omistajille lähetettiin tiedotteet, joissa työstä kerrottiin.

Työn aloitti Pauliina Tiusanen tammikuussa 2006 tehden maastotöitä maaliskuun alkuun samana keväänä. Maastotöitä jatkoi arkkitehtipiskelija Maritta Heinilä syyskuussa 2006, tilaajan kanssa tehdyn suullisen sopimuksen mukaan. Maritta Heinilä teki maastotöitä vuoden 2006 loppuun. Tammikuussa 2007 työtä jatkoi taas Pauliina Tiusanen. Inventointi valmistui toukokuussa 2007.

Kohteet on luetteloitu Kangasalan maaseutualueiden kulttuuriympäristöohjelman kartoilla, jolloin niistä näkee inventoimattakin jääneet kohteet. Vaikkei kaikkia kohteita ole tässä yhteydessä inventoitu, tulee huomioda, että kaikki kulttuuriympäristöohjelmassa inventoitaviksi ehdotetut kohteet ovat sellaisia, että ne tulee huomioda erilaisissa lupa-asioissa.

2. Arvottamisperusteet

Inventointikohteen arvottamisen perusteena on käytetty Pirkanmaan maakuntamuseolta saatua kolmijakomallia mukauttaen sitä tähän inventointiin: (Sulkeissa kortissa vastaavaa arvoa nimittävä kohta)

1. Arkkitehtoniset, rakennustekniset ja rakennusperinteiset arvot (Rakennushistoriallinen)
2. Ympäristöarvot (Maisemallinen)
3. Historialliset arvot (Historiallinen)

Rakennushistorialliset ja –perinteiset arvot, arkkitehtoniset arvot:

- Arkkitehtonisesti (rakennustaiteellisesti) arvokas: tiettyä arkkitehtonista tyyliä henkivä kohde.
- Rakennusteknisesti arvokas: käytetty rakennusteknisesti tyypillisiä tai uniikkeja ratkaisuja.
- Rakennusperinteisesti arvokas: oman aikakautensa ja alueensa rakennusperinteen tyypillinen edustaja.

Ympäristöarvot:

Maisemallisesti/kaupunkikuvallisesti merkittävä:

- Arvokas osana ympäristökokonaisuutta,
- Näkyy ympäristössään hyvin
- Muodostaa oman maisemallisen kokonaisuuden.

Historialliset arvot:

- Asutushistoriallisesti arvokas: kantatilat, lohkotilat ja torpat sekä muut paikallisesti merkittävät asutushistoriaan liittyvät kohteet.
- Taloushistoriallisesti arvokas: teollisuus-, kauppa- tai liikennehistorian kannalta merkittävä. Liittyy merkittävään taloudelliseen toimintaan.
- Sivistyshistoriallisesti arvokas: esimerkiksi kirjastot ja koulut
- Aatehistoriallisesti arvokas: esimerkiksi työväentalot, seurojen talot. Voidaan arvioida myös esimerkiksi kansanperinteeseen (ja uskomuksiin yms.) liittyviä rakenteita ja rakennuksia.
- Henkilöhistoriallisesti arvokas: liittyy johonkin historiallisesti merkittävään henkilöön.
- Tapahtumahistoriallisesti arvokas: jonkin ilmiön kehitykseen liittyvä rakennus tai paikka, jossa on tapahtunut jotain merkittävää.
- Sosiaalishistoriallisesti arvokas: edustaa havainnollisella tavalla alueelle tyypillistä sosiaalista kerrostumaa, elämäntapaa yms.

Näiden arvojen perusteella valitut kohteet tarkastellaan varsinaisiin arvoluokkiin sijoittamista varten seuraavien kriteerien pohjalta:

- edustavuus
- tyypillisuus
- alkuperäisyys, säilyneisyys, muutosten eri tasot
- yhtenäisyys
- kerroksisuusymbolimerkitys
- opetus- ja tutkimusarvo
- intensiteetti

Kohteet on jaettu kolmeen eri arvoluokkaan

1. Kohde historiallisesti ja maisemallisesti erittäin merkittävä sekä hyvin tai melko hyvin säilyttänyt rakennushistoriallisen luonteensa.
2. Kohteella on historiallista tai maisemallisesta arvoa. Lisäksi se on säilyttänyt hyvin tai melko hyvin rakennushistorialliset ominaispiirteensä.
3. Kohde on osa suurempaa historiallisesti merkittävää kokonaisuutta tai se on maiseman osana merkittävä, vaikka siihen on tehty melko runsaasti/runsaasti rakennushistoriallista arvoa heikentäviä muutoksia.

Ensimmäiseen ja toiseen luokkaan kuuluvien rakennusten kaavamerkintöjen tulisi olla sellaisia, että rakennusten säilyminen taataan. Kolmanteen luokkaan kuuluvat ovat merkittäviä kokonaisuuden kannalta ja myös niiden säilyminen olisi toivottavaa.

3. Kartat

